

VGR Analys 2026:

Underlag till Fakta Västra Götaland 2026

Ekonomi

Denna rapport är en av flera underlag till **Fakta Västra Götaland 2026** som har tagits fram av Avdelning samhällsanalys, Koncernstab regional utveckling, Västra Götalandsregionen.

Underlag som ingår i serien och deras respektive författare är:

Arbetsmarknad: Christian Lindell, Joacim Waara, Katarina Ahlin, Snöfrid Börjesson Herou,

Demografisk utveckling: Ragnar Dahlgren, Jonathan Gärtner

Ekonomi: Joacim Waara, Christian Lindell

Kollektivtrafik och infrastruktur: Åsa Rydin Svenberg, Maria Larsson, Ragnar Dahlgren, Per Karlsson, Erik Brindbergs

Kultur och civila samhället: Koen Braak, Åsa Rydin Svenberg

Natur och miljö: Karin Althoff, Maria Larsson, Magnus Nilsson

Näringsliv och innovation: Katarina Ahlin, Monica Emanuelsson, Christian Lindell, Joacim Waara, Maria Larsson, Erik Brindbergs

Utbildning: Joacim Waara, Ragnar Dahlgren

Välbefinnande och hälsa: Jonathan Gärtner, Koen Braak

Miriam Lundsten har bidragit med kartmaterial till flera av rapporterna.

Samtliga rapporter går att hitta på vregion.se/faktavg

Kontaktuppgifter: samhallsanalys@vregion.se

Rapporter publicerade under mars 2026.

Figurförteckning

- Figur 1. Totala utgifter för forskning och utveckling i de tre storstadslänen år 2023.
- Figur 2. Bruttoregionalprodukt per capita i samtliga län år 2023. Fördelning av antal sökande i första hand till program på gymnasiet per läsår.
- Figur 3. Inflationen angivet enligt räntejusterat konsumentprisindex.
- Figur 4. Real löneutveckling enligt KPI och KPIF åren 1960–2024. Index år 1950=100.
- Figur 5. Arbetsproduktivitetsindex åren 2000–2025. År 2024=100.
- Figur 6. Invånare 20–74 år i Västra Götaland år 2023. Huvudsaklig inkomstkälla efter ålder.
- Figur 7. Personer försörjda av sociala ersättningar och bidrag åren 1970–2024.
- Figur 8. Andel av befolkningen i åldrarna 20–64 år i Västra Götaland som försörjs av sociala ersättningar åren 2014–2025.
- Figur 9. Redovisning av inkomster i fasta priser år 2023 för de fem procent som har högst respektive lägst inkomst samt medianinkomsten aktuellt år.
- Figur 10. Andel självförsörjande inrikes och utrikes födda personer i ålder. 20–64 år, åren 2013–2023.

Innehåll

Inledning	3
Regional ekonomi.....	4
Inflation och reallön	7
Produktivitet.....	9
Hur försörjer sig Västra Götalands befolkning	12
Sociala ersättningar och bidrag.....	13
Inkomstspridning och medianinkomst.....	15
Självförsörjning	16
Sammanfattande kommentarer avseende försörjning	17

Inledning

Att förstå de grundläggande drivkrafterna för den ekonomiska utvecklingen också ur ett geografiskt perspektiv är en förutsättning för en framgångsrik politik för tillväxt och välfärd. I föreliggande rapport genomlyses centrala aspekter av europeisk och svensk ekonomi, vilka i förlängningen påverkar västsvensk ekonomi. Utvecklingen i Västra Götaland är inte isolerad från omvärlden, utan integrerad i en global kontext där externa chocker och makroekonomiska utvecklingstrender i betydande utsträckning påverkar den regionala ekonomin. Detta har visat sig tydligt under senare år i anslutning till såväl pandemin som Rysslands invasion av Ukraina och den i skrivande stund pågående konflikten mellan Iran och USA samt Israel. Med detta sagt finns det en regionalekonomisk särart, med en hög grad av specialisering inom bl.a. näringslivet, vilket påverkar såväl omställningsförmåga som motståndskraft vid externa chocker. Den regionalekonomiska utvecklingen är följaktligen beroende av omvärlden, samtidigt som den regionala särarten påverkar förmågan att upprätthålla konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning.¹

Nedan följer först ett avsnitt med fokus på den regionala ekonomin. Därefter avhandlas inflationen och reallöner respektive produktiviteten. Slutligen genomlyses hur befolkningen i Västra Götaland försörjer sig.

¹ Andersson, M. & Larsson, J. P. (2019), *Ekonomisk utveckling och ekonomisk geografi – Ny teori och empiri*.

Regional ekonomi

Svensk, liksom europeisk ekonomi, har drabbats av en rad kriser under 2000-talet. IT-boomen runt millennieskiftet efterföljdes av finanskrisen 2008–2009 som fick följdverkningar in på 2010-talet. Omställningsförmågan visade sig dock vara god för svensk del och återhämtningen var relativt snabb. Efter ett par förhållandevis goda år följde först en flyktig våg med start 2015 och sedan pandemin år 2020. Även pandemins skadeverkningar blev mindre än först befarat vilket bl.a. förklaras av att Sverige hade goda statsfinanser, med en låg statsskuld sett ur ett jämförande europeiskt perspektiv. I efterdyningarna av pandemins utbudskris följde kriget i Ukraina år 2022 med en prischock i kölvattnet, respektive förändringar i världshandelspolitiken som bidragit ytterligare till ett redan problematiskt prisläge (se avsnitt gällande inflationen nedan). Ett problematiskt läge som förstärktes ytterligare av USA:s och Israels attack mot Iran, och den därtill relaterade kraftiga energiprisökningen. En prisökning som riskerar att återigen pressa upp inflationen och urholka hushållens köpkraft. Pandemins utbudskris har alltså ersatts av en minskad efterfrågan då hushållens konsumtionsutrymme begränsas till följd av prisökningar. Samtidigt som de externa chockerna har slagit mot svensk ekonomi har bristen på arbetskraft med rätt kompetens påverkat såväl privat som offentlig sektor negativt. Förmågan att dra full nytta av svensk ekonomis potential, och därmed nå det s.k. produktionstaket, har således hämmats av bristen på arbetskraft.²

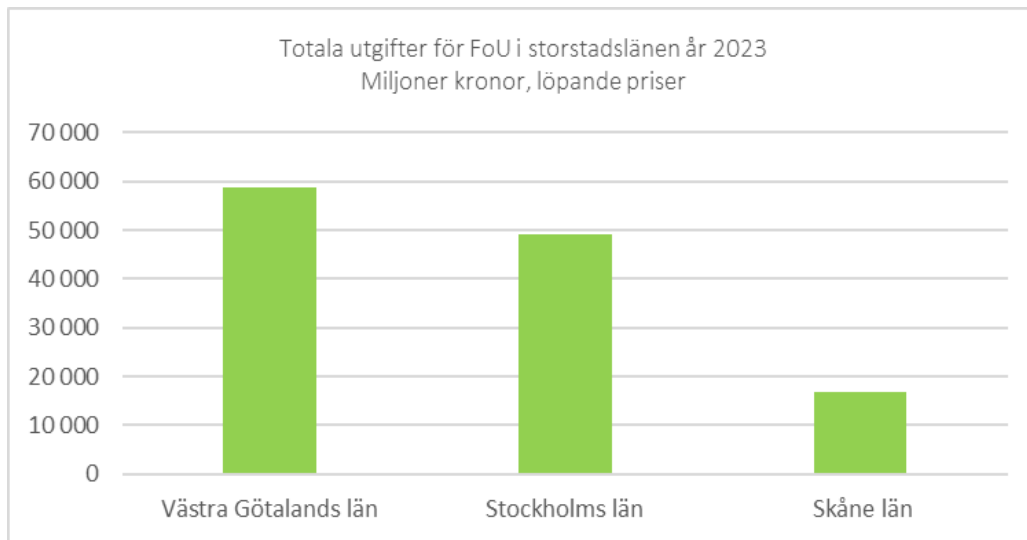
Samtliga ovan nämnda händelser har haft inverkan på den regionala ekonomin i Västra Götaland, vilken är starkt präglad av den regionala specialiseringens särart och de ekonomiska aktiviteter som dominerar geografien. Ett talande exempel är finanskrisen 2008–2009 och dess inverkan på västsvensk fordonsindustri, som i förlängningen medförde att SAAB:s bilproduktion i Trollhättan avvecklades med ökad arbetslöshet som följd. Ett annat exempel är att det i skrivande stund visar sig tydligt att införandet av tullar från bl.a. USA:s sida slår hårt mot den exportberoende västsvenska industrin, då inte minst fordonsindustrin brottas med problem på försäljningssidan.³ Vissa ekonomer framhåller att just Västsverige är särskilt utsatt under den nu pågående internationella handelskonflikten, då den regionala ekonomin inrymmer en betydande andel av de branscher som drabbas särskilt hårt av införda tullar från bl.a. USA:s sida. Andra delar av Sverige är inte alls lika utsatta under rådande situation.⁴ Den regionala ekonomin har dock historiskt visat på en god omställnings- och anpassningsförmåga då investeringar i forskning och utveckling har medfört att nya näringar har växt fram och tagit marknadsandelar, medan obsoleta näringar har fasats ut. Faktum är att Västra

² Eklund, K. (2024), *Vår ekonomi: En introduktion till världsekonomin*; VGR analys 2025:14, *De första 25 åren – Utveckling, utmaningar, utvecklingspolitik i Västra Götaland*.

³ VGR analys 2025:43, *Konjunkturläget kvartal 3, 2025*.

⁴ Industrins ekonomiska råd (2025), *Trumps tullar och industrins konkurrenskraft*.

Götaland har de högsta FoU-investeringarna av samtliga län i reda tal och näringsliv liksom offentlig sektor uppvisar en betydande investeringsvilja (se Figur 1).

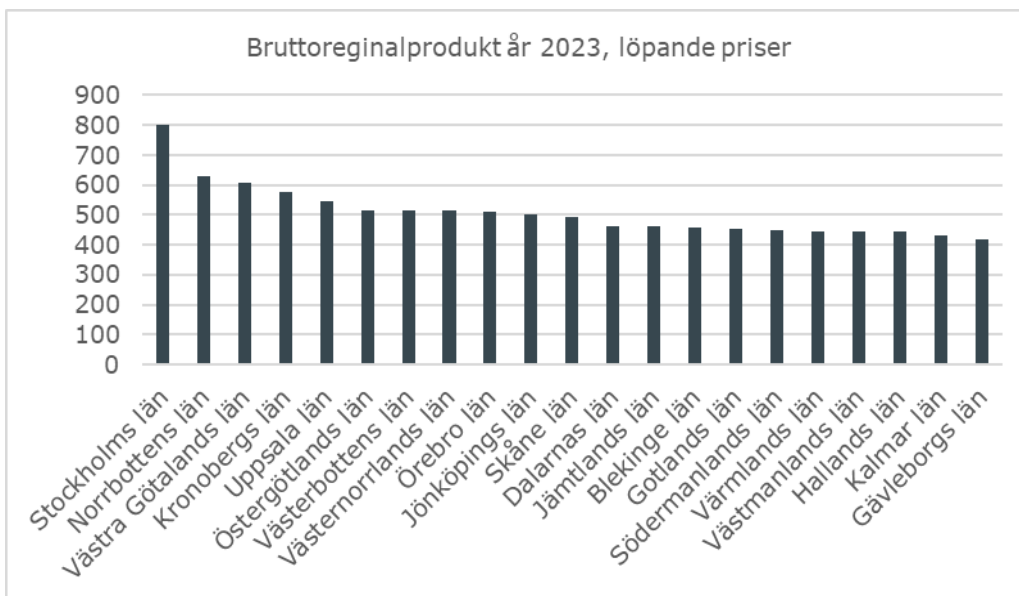

Figur 1. Totala utgifter för forskning och utveckling i de tre storstadslänen år 2023. Källa SCB.

Ett talande exempel på ovan nämnda förmåga till omställning och förnyelse, som följer av förändrade investeringsmönster, är den västsvenska varvsindustrins successiva utfasning under 1970- och 1980-talen och framväxten av näringar med tydligare fokus på forskning och utveckling som exempelvis life-science.⁵ Historiska erfarenheter ger således vid handen att det finns anledning att se med tillförsikt på framtiden för västsvensk del. Samtidigt finns ett antal orosmoln på himlen, vilket även nämns ovan. Det handlar dels om förmågan att tillgodose de energibehov som krävs om nya produktionsenheter ska lokaliseras till regionen, dels om effektiviteten i den pågående strukturomvandlingen på sikt kommer att uppfylla förväntningarna vad effektivitetsvinster beträffar. (Vad effektiviteten förmedlat genom produktiviteten beträffar se nedan.) Därtill bidrar ovan nämnda handelskonflikt till osäkerheten. Ur ett jämförande svenskt perspektiv framgår det dock i statistiken avseende Bruttoregionalprodukten (BRP) att Västra Götaland står sig väl jämfört med andra län, med ett näringsliv som fortfarande genererar stora värden. Med detta sagt brottas stora delar av Sverige med ovan nämnda problem vad gäller energiinfrastruktur, produktivitetstillväxt och handelskonflikter och hanteringen av dessa frågor ligger högt upp på den politiska agendan i såväl Sverige som övriga EU.⁶

⁵ Sandberg, P. – Waara, J. (2014), *Industri och arbetsmarknad i förändring – Den västsvenska regionen 1945–2010*; Henning, M. (2022), *Evolving Regional Economies – Resources, Specialization, Globalization*.

⁶ SOU 2025: 96, *Flera vägar till ökat välstånd – Produktivitetskommissionens slutbetänkande*.

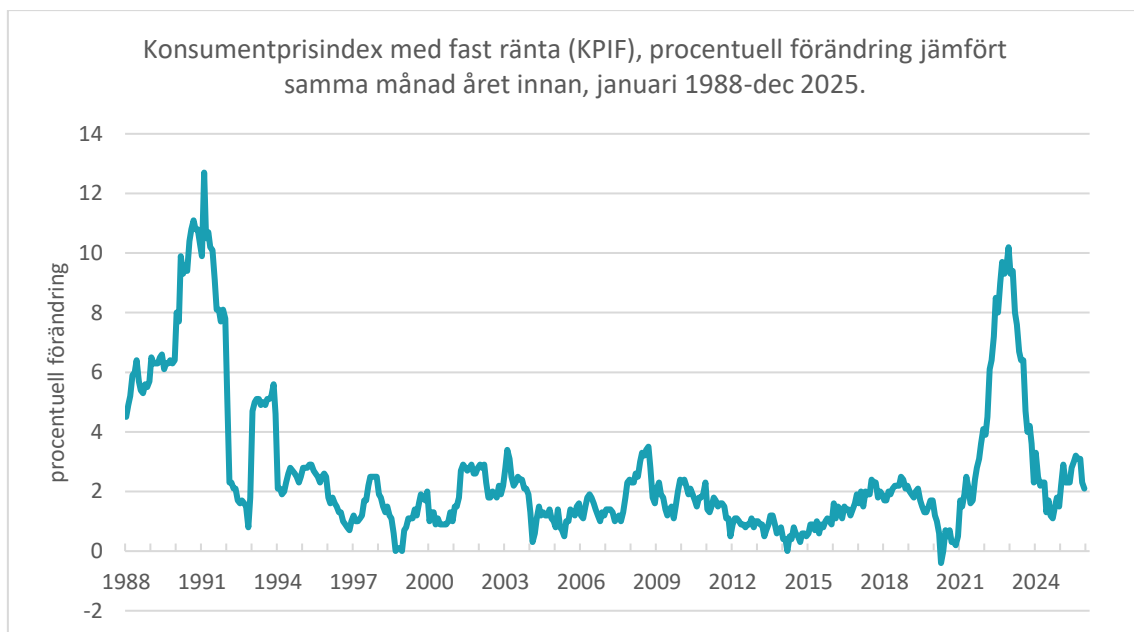

Figur 2. Bruttoregionalprodukt per capita i samtliga län år 2023. Källa: SCB.

Inflation och reallön

Inflation innebär att priserna stiger och att konsumenter kan köpa färre varor och tjänster för en given summa pengar. Inflationen mäts på basis av förändringar av konsumentpriserna under en tolv månadersperiod som sammanställs av SCB månatligen och sammanfattas i ett räntejusterat Konsumentprisindex (KPIF). (Icke räntejusterat index förkortas KPI.)⁷ Sveriges inflationsmål är 2 procent och sätts av Riksbanken, med utgångspunkt i att procentsatsen förväntas generera stabil tillväxt och jämviktsarbetslöshet. Utan att åsidosätta inflationsmålet ska Riksbanken via penningpolitiken således bidra till en balanserad utveckling av arbetsmarknad och produktion. En central del av penningpolitiken är styrräntan, som är den ränta till vilken bankerna kan låna eller placera pengar hos Riksbanken. Detta medför i sin tur att styrräntan påverkar den ränta bankerna kan erbjuda sina kunder.

När Riksbanken höjer styrräntan höjs även bankernas utlåningsräntor. Det gör det dyrare för hushåll och företag att låna pengar för konsumtion och investeringar, samtidigt som sparande blir mer lönsamt. Resultatet blir att konsumtionen minskar, investeringarna sjunker och sparandet ökar. Om Riksbanken istället sänker styrräntan, sker det motsatta. Det blir billigare att låna, vilket stimulerar konsumtion och investeringar.⁸

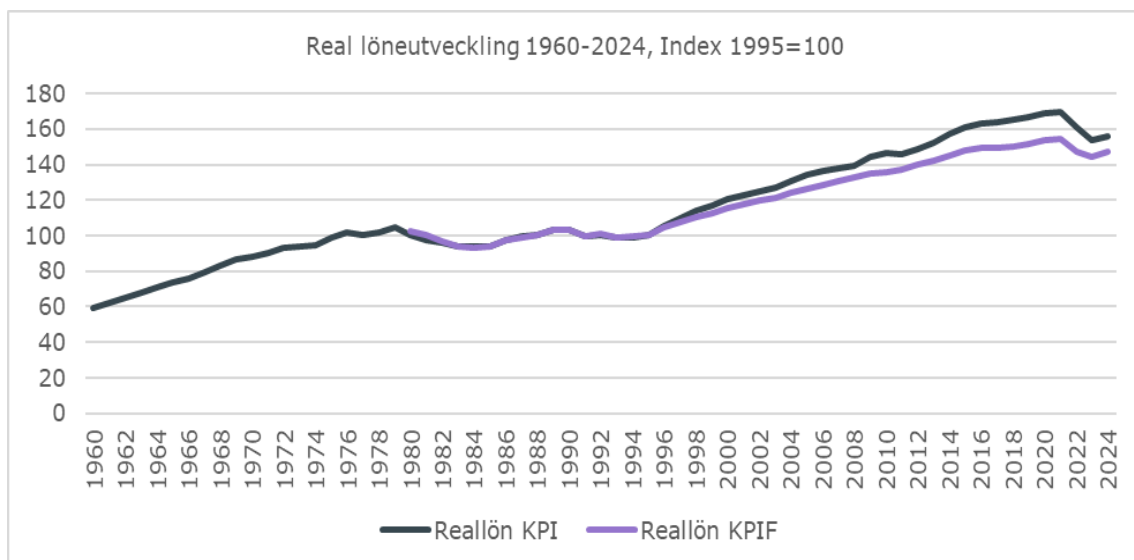

Figur 3. Inflationen angivet enligt räntejusterat konsumentprisindex. Källa SCB.

⁷ Eklund, K. (2024), *Vår ekonomi: En introduktion till världsekonomin*; www.scb.se. KPIF baseras inte på samtliga varor och tjänster vi konsumerar utan SCB gör ett urval av s.k. representantvaror, vilket är en typ av varukorg som konsumeras frekvent i svensk ekonomi. De olika varorna i varukorgen viktas för att avspegla hur stor del av vår konsumtion de utgör.

⁸ www.riksbanken.se

Sett till åren från finanskrisen 2008 till pandemiåret 2020 var inflationstakten låg och Riksbanken bedrev därför en expansiv penningpolitik i syfte att uppnå inflationsmålet. Under coronakrisen 2020 föll inflationen och låg nära noll, för att sedan återhämta sig i början av 2021. Under hösten 2021 och vintermånaderna 2021/2022 ökade inflationen kraftigt, vilket bl.a. drevs på av ökade bränsle- och energipriser och dess inverkan på de samlade produktionskostnaderna i svensk och europeisk ekonomi. Utvecklingen fortsatte sedan i samma riktning under resterande delen av 2022 samt årets första månader 2023. Därefter bromsade inflationstakten in och fluktuerade under 2024 och 2025 kring inflationsmålet på 2 procent. I februari 2026 uppgick så KPIF till 1,7 procent. Det finns all anledning att bevaka inflationstakten eftersom kraftiga prisökningar dels minskar företagens benägenhet att investera, dels minskar hushållens köpkraft, förmedlat genom minskad reallön, och risken för krav på kompensation i lönebildningen är stor. Detta skedde i lönebildningen 2025 då märket sattes till 3,2 procent, vilket får betecknas som högt ur ett historiskt perspektiv och kan ses som en direkt reaktion på den höga inflationen åren 2022–2023. (Kompensationskrav som riskerar att ge ett än högre inflationstryck, förmedlat genom en s.k. löne-pris-spiral, om de tillgodoses av arbetsgivarsidan. (Begreppet löne-pris-spiral används för att beskriva utveckling där lönerna stiger som följd av ökade priser, samt priserna ökar till följd av ökade löner.)⁹ Med detta sagt sjönk reallönerna betänkligt under åren 2022–2023 och flera års löneökningar ”åts upp” av prisökningar, vilket framgår i Figur 4.

Figur 4. Real löneutveckling enligt KPI och KPIF åren 1960–2024. Index år 1995=100. Källa: SCB.

⁹ För diskussion gällande löne-pris-spiral se bl.a. Waara, J. (2017), *Conflict or Cross-Class Alliance? New Perspectives on the Swedish Model in the Labor Market from the 1930s to the 1970s*; Prado, S. & Waara, J. (2018), *Missed the Starting Gun! Wage Compression and the Rise of the Swedish Model in the Labour Market*.

Produktivitet

Svensk ekonomi genomgår som nämnts ovan en strukturomvandling med omställning av allt från produktion och organisation till produkter, transporter och energiinfrastruktur. Digitalisering och automatisering som följer i omvandlingens spår är exempel på processer som får följdverkningar i hela ekonomin och förändrar den svenska näringslivsstrukturen. Det finns en utbredd optimism gällande pågående strukturomvandling, då en rad effektivitetsvinster förväntas ge en mer effektiv och lönsam produktion. Samtidigt finns vissa orosmoln på himlen. Ett av dessa är den stagnerade produktiviteten. Det vanligaste måttet på produktivitet är arbetsproduktivitet, vilket i grund och botten är ett mått på hur effektiv produktionsprocessen är. (Arbetsproduktiviteten beräknas genom att förädlingsvärdet divideras med antalet arbetade timmar). Det rör sig följaktligen om svensk ekonomisk konkurrenskraft, då produktivitetstillväxten är långsiktigt avgörande för tillväxten i BNP per capita och det materiella väståndet.¹⁰

Öppna och konkurrensutsatta ekonomier genomgår ständiga förändringar, och inom ramen för cykliska förlopp återkommer enligt strukturcyklisk teoribildning såväl strukturkriser som omvandlingsfaser (strukturomvandling) och rationaliseringsfaser. I omställningen av en ekonomisk struktur finns en strävan efter ökad arbetsproduktivitet, vilket som nämnts ovan är en förutsättning för upprätthållandet av konkurrenskraft och det nationella väståndet.¹¹ Det är emellertid inte enbart den strukturcykliska teoribildningen som framhåller strävan efter tillväxt i arbetsproduktivitet. Inom traditionell nationalekonomisk tillväxtteori framställs ekonomin som en produktionsfunktion baserad på de två produktionsfaktorerna *arbete* och *kapital*, medan övriga faktorer som bidrar till tillväxten återfinns i en residual och benämns faktorproduktivitet. I faktorproduktiviteten ingår bl.a. teknologisk utveckling och organisatoriska förändringar, vilka är de faktorer som höjer produktiviteten på arbetskraften eller kapitalet, alternativt förklarar avsaknaden av tillväxt i arbetsproduktivitet.¹² (Just sambandet mellan teknikskifte och faktorproduktivitet samt stagnerad tillväxt i arbetsproduktivitet vidareutvecklas nedan.)

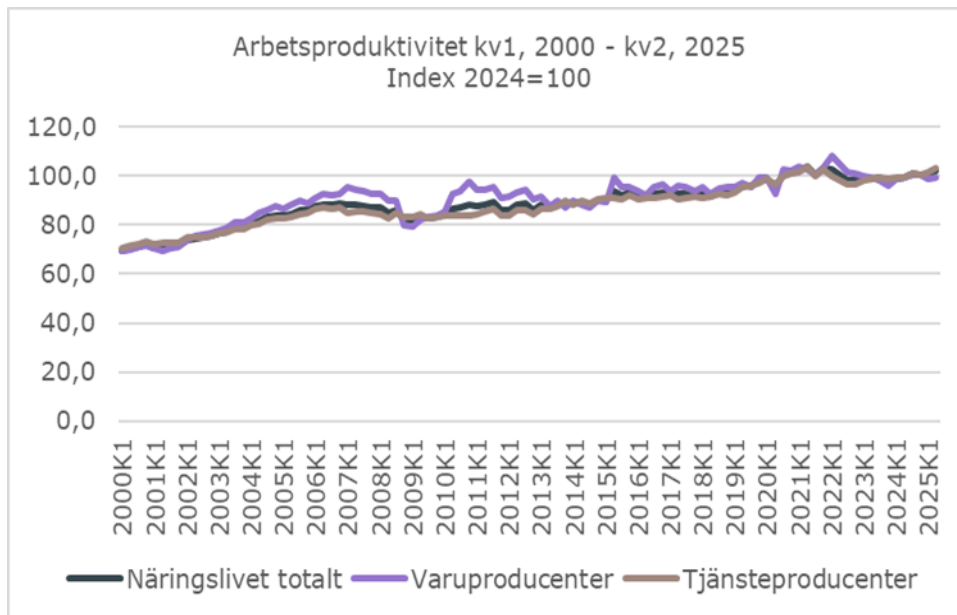
Tillväxten i arbetsproduktivitet var god fram till mitten av 1970-talet, då den bromsade in till följd av en strukturomvandling som innebar att betydande delar av industriproduktionen fasades ut. Samtidigt växte såväl privat som offentlig tjänsteproduktion och inom industrin ökade fokus på FoU och produktutveckling samtidigt som delar av produktionen omlokalisades till låglöneländer. Under 1980-talet och tidigt 1990-tal var den otillfredsställande produktivitetstillväxten en hett omdebatterad fråga, men under 1990-talets första hälft genomfördes ett antal reformer

¹⁰ Konjunkturinstitutet, *Produktivitetsutvecklingen i Sverige*.

¹¹ Schön, L. (2012), *En modern svensk ekonomisk historia: Tillväxt och omvandling under två sekel*.

¹² Science Direct (2019), *Handbook of Economic Growth*, selected volumes.

som bidrog till att höja produktivitetstillväxten i svensk ekonomi. Som framgår i Figur 5 nedan ökade arbetsproduktiviteten inom såväl varu- som tjänsteproduktionen från år 2000 fram till 2007. Därefter skedde en tvär inbromsning och arbetsproduktivitets-tillväxten har därefter stagnerat. Det har visserligen skett en viss tillväxt de senaste tio åren, men den är beskedlig i jämförelse med föregående årtionden.¹³ Noterbart är även att det finns branschspecifika differenser vad produktiviteten beträffar och exempelvis industrin har sett en god utveckling under senare år. På aggregerad nivå är dock produktivitetstillväxten otillfredsställande, vilket framgår i diagrammet.

Figur 5. Arbetsproduktivitetsindex åren 2000–2025. År 2024=100. Källa: SCB.

Vad förklarar då den inbromsade produktiviteten? Myndigheter, liksom forskarsamhället, pekar i huvudsak på strukturella förklaringsfaktorer såsom befolkningens sammansättning och den aggregerade reinvesteringskvoten i ny teknik och innovationer samt faktorproduktiviteten.¹⁴ Produktiviteten varierar visserligen i normalfallet till följd av konjunktursvängningar i ekonomin och de strukturcykliska förloppen. I samband med finanskrisen 2007–2008 föll sålunda produktiviteten kraftigt i hela västvärlden. Därefter skedde en viss återhämtning, men tillväxten är låg i jämförelse med föregående årtionden. Detta kan bl.a. förklaras av att investeringarna i produktivitetshöjande teknik och innovationer minskade i samband med den senast stora internationella finanskrisen. Osäkerheten på den internationella marknaden gjorde företagen mindre riskbenägna vad gäller investeringar i ny teknik, vilket har hämmat produktivitetstillväxten. Därtill har arbetskraftens kompetens förändrats över

¹³ Se bl.a. SOU 2025: 96, *Flera vägar till ökat välbefinnande – Produktivitetskommissionens slutbetänkande*.

World Bank, 2014; Boumediene, J. – Grahn, G. (2015), *Produktivitet, investeringar och välbefinnande*. Konjunkturinstitutet, *Produktivitet, investeringar och välbefinnande i Sverige*.

¹⁴ Se bl.a. SOU 2025: 96, *Flera vägar till ökat välbefinnande – Produktivitetskommissionens slutbetänkande*; Konjunkturinstitutet, *Produktivitet, investeringar och välbefinnande i Sverige*.

tid, vilket bl.a. förklaras av faktorer som befolkningens ålder, utbildning och bakgrund. Olika grupper i befolkningen har olika genomsnittlig produktivitet och påverkar därav produktivitetstillväxten. Den ökade andelen sysselsatta i svensk ekonomi har inneburit att fler individer sysselsatts i servicenäringar med låg produktivitetstillväxt, som exempelvis hushållsnära tjänster. Samtidigt har sysselsättningen inom högproduktiva branscher och företag inte vuxit i samma utsträckning. Detta gäller bland annat sysselsättningen inom industrin, vars andel av den totala sysselsättningen har minskat kontinuerligt sedan 1960-talets andra hälft. Således har den ökade sysselsättningen, och förändringen av näringslivets sammansättning, en hämmande inverkan på den samlade arbetsproduktiviteten. Det finns en utbredd oro att vi gått in i en längre period präglad av stagnerad produktivitetstillväxt, till följd av en strukturcyklisk omvandlingsfas.¹⁵ Detta är inte unikt för den pågående omvandlingsfasen inom svensk industri- och tjänsteproduktion, då liknande utvecklingstendenser har kunnat skönjas under tidigare strukturomvandlingar. Detta förklaras av att det tar tid innan produktionen fullt ut kan ta tillvara på den nya teknikens och produktionsstrukturens potential. Just de kortsiktiga respektive långsiktiga perspektiven är viktigt att ha med sig då forskningen visar att vi tenderar att överskatta effekterna av ett större tekniksifte på kort sikt samtidigt som vi tenderar att underskatta effekterna av densamma på lång sikt. (Detta kallas normalt för Amaras lag efter den amerikanska forskaren Roy Amara.) På sikt finns det alltså anledning att anta att arbetsproduktiviteten i svensk ekonomi kommer dra nytta av den ökade graden av automatisering och digitalisering, men det finns inga garantier för att så blir fallet.¹⁶ Särskilt då studier visar att den ovan nämnda faktorproduktiviteten har stagnerat under senare år. Genom att beräkna mängden arbetade timmar samt input av kapital i relation till BNP är det möjligt att beräkna (multi-)faktorproduktiviteten, vilket innebär att teknik- och organisationsförändringars bidrag till produktiviteten skattas. För svensk del har multifaktorproduktivitetstillväxten varit otillfredsställande sedan finanskrisen 2009, vilket betyder att implementeringen av ny teknik och organisatoriska förändringar i nuläget inte bidrar till arbetsproduktiviteten på ett önskvärt sätt.¹⁷ Det finns således anledning att vara försiktig och inte ta för givet att den pågående strukturomvandlingen kommer att vare sig motverka efterfrågeöverskottet på arbetskraft eller bidra positivt till produktivitetstillväxt, då beslut präglade av teknologisk determinism kan få allvarliga följder.

¹⁵ Konjunkturinstitutet, *Produktivitetens utvecklingen i Sverige*. EUROSTAT, *Labour productivity and unit labour costs*.

¹⁶ Schön, L (2006), *Tankar om cykler: perspektiv på ekonomin, historien och framtiden*.

¹⁷ Industrins ekonomiska råd (2019), *Långsiktiga trender: Klimatet, teknologin, demografin och produktiviteten*.

Hur försörjer sig Västra Götalands befolkning

Efter en kraftig tillväxt av sysselsättningen efter pandemin har arbetsmarknaden i Västra Götaland drabbats av lågkonjunktur. Utvecklingen är dock komplex. Arbetslösheten har ökat, medan sysselsättningen minskat relativt marginellt. I skrivande stund (november 2025) kommer signaler från Konjunkturinstitutet att konjunkturen för första gången sedan 2022 ligger över genomsnittsnivån. Därtill pekar prognoserna mot ett stärkt konjunkturläge 2026, även om det finns osäkerhetsfaktorer som ovan nämnda handelskonflikter.¹⁸ En konjunkturförstärkning i riket som helhet kan hursomhelst förväntas påverka även Västra Götaland.

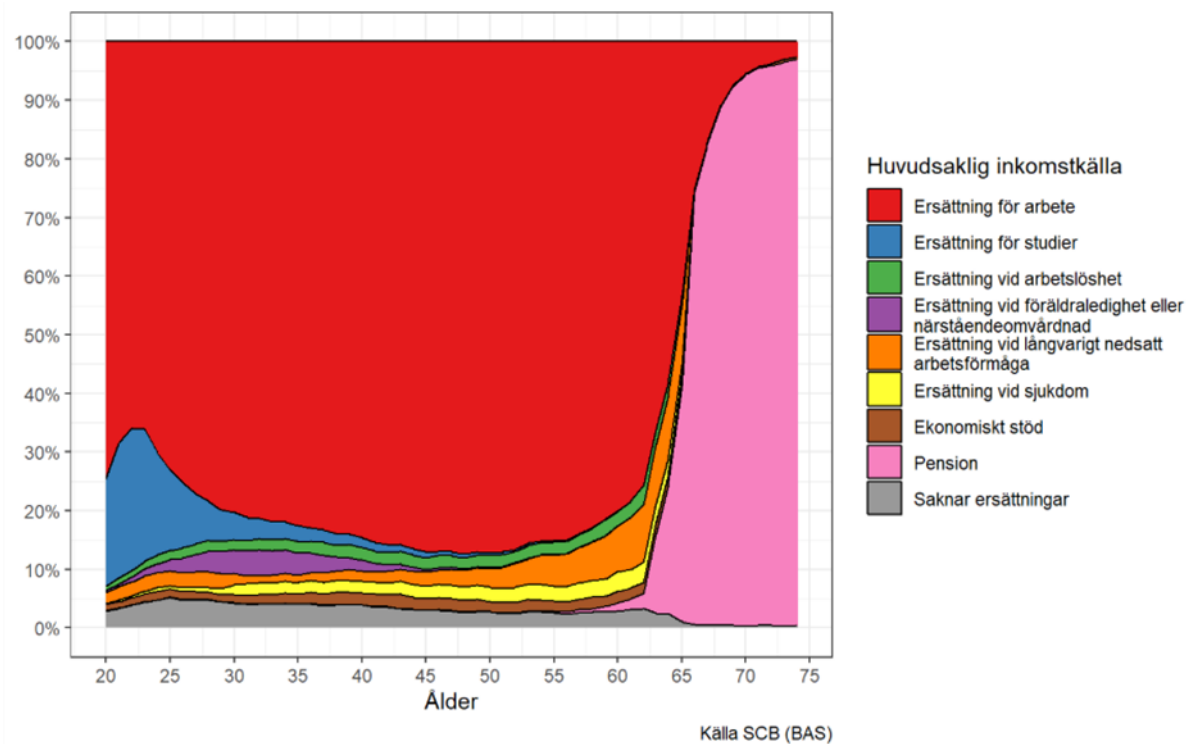
Figur 6 visar vilka huvudinkomster invånarna i Västra Götaland har i olika åldrar. Några slutsatser som kan dras av diagrammet är:

Förvärvsarbete är den dominerande inkomstkällan mellan 20 och 65 års ålder. Ofta beskrivs personer som varken arbetar eller studerar som ett ungdomsfenomen, men andelen är faktiskt större bland 25-åringar än bland 20-åringar. Från 25 års ålder fram till cirka 55 års ålder är andelen relativt stabil, för att därefter öka, främst av hälsorelaterade orsaker.

Andelen av befolkningen som har sin huvudsakliga inkomst från arbetslöshetsersättning är låg. Detta kan uppfattas som förvånande med tanke på att arbetslösheten är betydligt högre, men förklaras av att relativt få är arbetslösa under så lång tid att ersättningen utgör deras huvudsakliga inkomstkälla under ett helt år. Under senare år har andelen sysselsatta över 64 år ökat, men det är fortfarande en liten del av befolkningen över 65 år som har förvärvsarbete som sin huvudsakliga inkomstkälla.

Samtidigt saknar en relativt stor andel av befolkningen helt inkomster från både förvärvsarbete och sociala ersättningar eller bidrag. Denna grupp domineras av utrikesfödda, och en betydande del av dessa antas ha emigrerat utan att anmäla det till Skatteverket. De blir därmed kvar i folkbokföringen under en period innan de slutligen tas bort.

¹⁸ www.konj.se

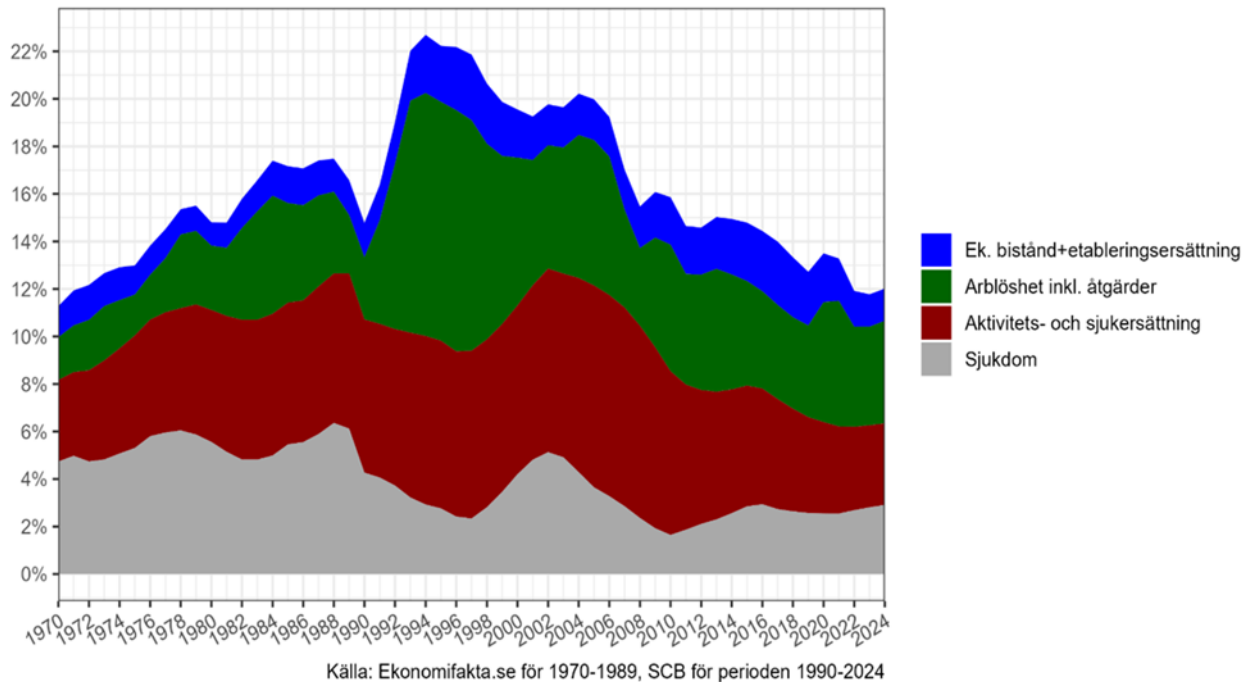
Figur 6. Huvudsaklig inkomstkälla efter ålder för invånare 20–74 år i Västra Götaland år 2023.

Sociala ersättningar och bidrag

Andelen invånare som försörjs av sociala ersättningar och bidrag har länge varit minskande. År 2023 var andelen i riket den lägsta på närmare 50 år, för att därefter stiga något. Minskningen beror främst på att andelen (mätt i helårspersoner) som fått ersättningar på grund av ohälsa minskat kraftigt över tid. Orsakerna till detta kan vara flera – det kan bero på bättre hälsa, men även på förändringar av regelverk/regeltillämpning över tid.

Helårsekvivalenter som är försörjda av sociala ersättningar och bidrag 1970-2024. Andelar av befolkning 20-64 år

Tidseriebrott 1990, vilket främst innebar att andelen sjukskrivna sjönk med ca 1 procentenhet

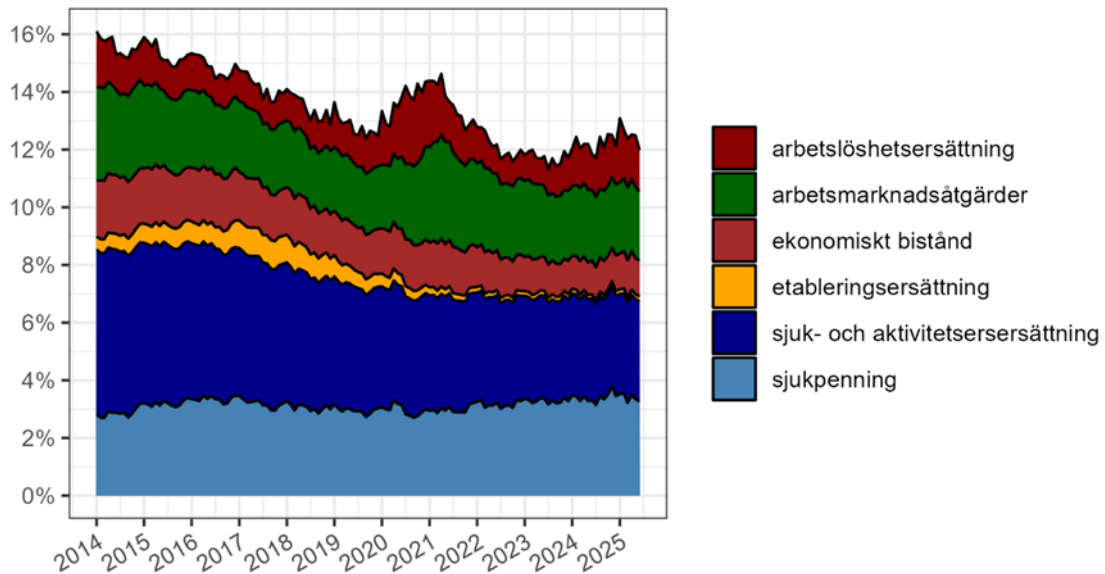

Figur 7. Personer försörjda av sociala ersättningar och bidrag åren 1970–2024.

På regional nivå finns tillgång till data från 2014. Även i Västra Götaland går det att se en nedåtgående trend i andelen helårspersoner som försörjs av sociala ersättningar och bidrag.¹⁹ Efter pandemin 2020/21 fortsatte den nedåtgående trenden, men de senaste årens lågkonjunktur har inneburit en viss ökning av andelen försörjda av ersättningar och bidrag.

¹⁹ Förklaring av "helårsperson": Två personer som under ett halvår får arbetslöshetsersättning på heltid motsvarar en "helårsperson".

Andel helårspersoner av befolkningen i V. Götaland, 20-64 år som försörjs av sociala ersättningar och bidrag, januari 2014 - maj 2025

Källa: SCB

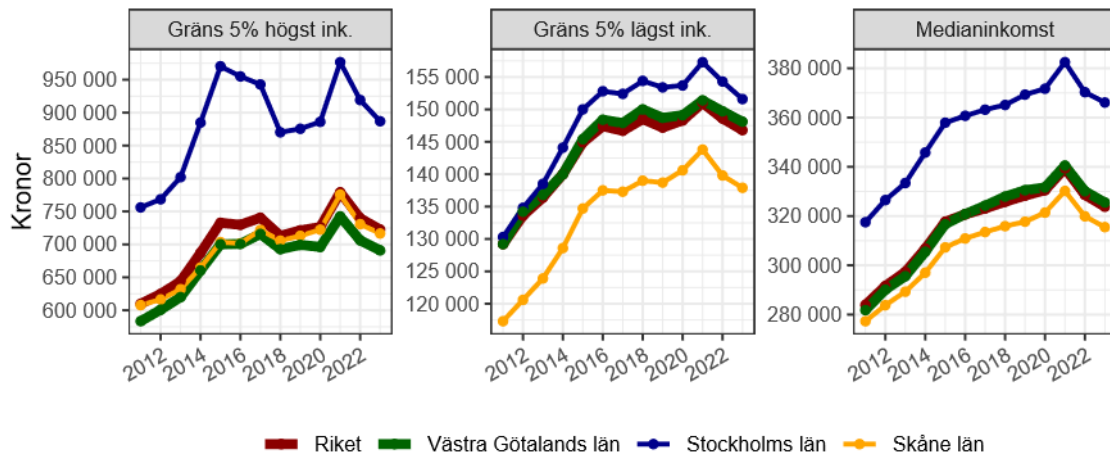
Figur 8. Andel av befolkningen i åldrarna 20–64 år i Västra Götaland som försörjs av sociala ersättningar åren 2014–2025.

Inkomstspridning och medianinkomst

Under 2010-talet ökade hushållens disponibla inkomster i fasta priser relativt kraftigt ända fram till pandemin 2020–21. Därefter inträffade en kraftig nedgång i hushållsinkomsterna framför allt som en följd den kraftigt höjda inflationen som följde efter pandemin. Västra Götaland följer utvecklingen i riket nära såväl vad avser medianinkomst som utvecklingen för de fem procent av hushållen som har de lägsta respektive högsta inkomsterna. Av storstadsregionerna är det framför allt Stockholms län som sticker ut med väsentligt högre disponibla inkomster. I Västra Götaland innebar tappet i disponibla hushållsinkomster att de fattigaste 5 procenten av hushållen tappade 6 års tillväxt och föll tillbaka till en nivå som låg något över inkomstnivån 2017.

Fördelning av disponibel hushållsinkomst per konsumtionsenhet, 2011-2023

Inkomster i fasta priser i 2023 års värde. Inkomstgräns för de 5 procent som har de högsta respektive lägsta inkomsterna samt medianinkomst för personer 25 år och uppåt

Källa: FHM

Figur 9. Redovisning av inkomster i fasta priser år 2023 för de fem procent som har högst respektive lägst inkomst samt medianinkomsten aktuellt år.

Självförsörjning

Sedan våren 2025 mäter SCB ”självförsörjning”. ”Självförsörjnings”-mättet mäter om individen i förvärvsarbetande ålder har en förvärvsinkomst på minst 3 prisbasbelopp (inkomstbasbeloppet (IBB) följer inkomstutvecklingen i samhället och år 2025 motsvarade 3 IBB 241 800 kronor). Personer som har en förvärvsinkomst som når upp till inkomstgränsen klassificeras som ”självförsörjande”. Mättet tar inte någon hänsyn till om personer tar emot sociala ersättningar och bidrag eller inte, utan är en ren inkomstgräns. Självförsörjningsmättet kan ses som ett komplement till sysselsättningsmättet eftersom det identifierar om individer med svag eller ingen anknytning till arbetsmarknaden eller om de är etablerade på arbetsmarknaden.

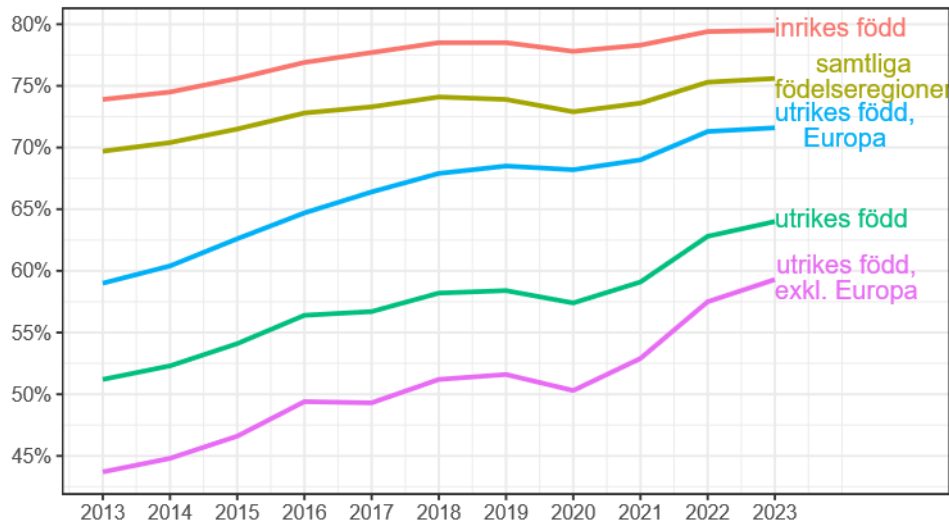
SCB:s publicerade statistik över självförsörjning kan fördelas på kön, födelsekontinent, grund för bosättning och utbildningsnivå och mäts över en period som omfattar åren 2013 och framåt.

Liksom statistiken över andelen helårspersoner beroende av sociala ersättningar visar det sig att ”självförsörjningsgraden” är stigande, vilket framgår av Figur 10. All statistik kopplad till självförsörjning går inte att bryta ned regionalt, men på riksnivå gäller den stigande trenden såväl hela befolkningen som undergrupper som flyktingar/anhöriga, lågutbildade, världsdelar etc. I många fall sker ökningen från en låg nivå, men tillväxttakten är kraftigast för de grupper som har svagast förankring på arbetsmarknaden, vilket framgår bl.a. av Figur 10. Exempelvis har flyktingar/anhöriga

från Afrika på riksnivå ökat sin självförsörjningsgrad från 31 procent år 2013 till 51 procent år 2023.

Andel självförsörjande invånare, 20-64 år, i Västra Götaland fördelade på födelseland, 2013-2023

Med "självförsörjande" avses personer som når upp till en förvärvsinkomst på minst 3 inkomstbasbelopp (motsvarande 241 800 kr år 2025)

Källa: SCB

Figur 10. Andel självförsörjande inrikes och utrikes födda personer i ålder, 20-64 år, åren 2013-2023.

Självförsörjningsmålet går även att bryta ner på RegSo-nivå, vilket är en geografisk indelning som tillämpas av SCB där Sverige delas in i drygt 3 360 områden. I städer motsvarar RegSo närmast stadsdelar. I Västra Götaland finns ca 600 RegSo-områden. År 2013 hade 32 av dessa en självförsörjningsgrad som låg under 50 procent av befolkningen mellan 20-64 år. År 2023 hade antalet minskat till 13 områden.²⁰ De tio områden som hade lägst självförsörjningsgrad år 2013 hade i periodens början knappt 19 000 invånare mellan 20-64 år, med en samlad självförsörjningsgrad på 32 procent. I samma tio områden år 2023 hade antalet invånare ökat till 21 600 personer, samtidigt som självförsörjningsgraden stigit till 48 procent.

Sammanfattande kommentarer avseende försörjning

Det senaste dryga decenniet har vi sett en kraftig tillväxt av befolkningens inkomster och en minskande andel som försörjer sig via sociala ersättningar och bidrag. Andelen sysselsatta och har förvärvsinkomster som kommer över tröskelvärdet för att räknas som självförsörjande har ökat, framför allt bland utrikesfödda. Framför allt har perioden efter pandemin präglats av en kraftig tillväxt av sysselsättning för utrikesfödda, men köpkraften har samtidigt urholkats till följd av den höga inflationen

²⁰ Studentområden har räknats bort genom att områden där minst 30 procent av invånarna mellan 20-64 år har sin huvudinkomst från studier har sorterats bort.

som följde i pandemins spår, vilket resulterat i sänkta disponibla inkomster för såväl sysselsatta som för dem som står utanför arbetsmarknaden.

Inkomster kopplade till bostadsområden speglar en komplex verklighet. En rapport från Institutet för Näringslivsforskning visar – liksom statistiken i denna rapport – att sysselsättningen har ökat även i de bostadsområden som har lägst andel sysselsatta. Det samlade inkomstgapet mot övriga delar av Sverige har trots detta ökat. Författarna konstaterar att många utrikesfödda i ”utsatta områden” får arbete i låglönesektorer med osäkra anställningsförhållanden och att förändringen i välfärdssystemen gjort att ökad sysselsättningsgrad inte resulterat i minskade inkomstklyftor.²¹

²¹ [Income and Employment for Immigrants and Immigrant-Dense Neighbourhoods in Sweden 1998–2022. Institutet för Näringslivsforskning, 2025.](#)